

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ثبت
اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری»

مقدمه

نظام ملی ثبت اختراع به‌عنوان یکی از ارکان نظام نوآوری نقش ویژه‌ای را در این نظام بازی می‌کند و هرگونه کاستی و ناکارایی آن می‌تواند تأثیراتی مخرب بر فعالیت‌های نوآورانه بنگاه‌های تولیدی و خدماتی کشورها بر جا گذاشته و به رقابت‌پذیری ملی آسیب برساند. در توجیه نیاز به وجود نظام ثبت اختراعات و حفاظت از اختراعات ثبت شده می‌توان به چهار کارکرد برجسته این نظام یعنی ایجاد انگیزه، ارسال پیام، بازارآفرینی و تشویق افشا اشاره کرد که به اعتبار همین کارکردها می‌توان یک اختراع را برای جامعه ارزشمند دانست.

تبیین موضوع

قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری در راستای حمایت از مالکیت صنعتی در بهمن ۱۳۸۶ برای اجرای آزمایشی به مدت پنج سال به تصویب رسید. علیرغم نکات مثبت این قانون، بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد کاستی‌های مهمی در طول اجرای آزمایشی قانون وجود دارد. بدین‌منظور مطالعات کارشناسی از مهرماه ۱۳۹۱ در مرکز پژوهش‌ها آغاز و نتایج آن در قالب گزارش‌هایی به اطلاع نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی رسید. پس از آن و به درخواست جمعی از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی جلسات منظمی برای بازنگری در قانون مذکور با مشارکت صاحب‌نظران حوزه ثبت اختراعات و همچنین مدیران دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با قانون در مرکز پژوهش‌های مجلس برگزار شد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با وجود تمدید یکساله مهلت اجرای آزمایشی این قانون در پایان مدت مقرر آن (اردیبهشت ۱۳۹۲)، به دلایل متعددی امکان اصلاح کاستی‌ها و ابهامات موجود در قانون محقق نشد. همچنین باید توجه داشت که مهلت اجرای آزمایشی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۳ در ۲۰ خرداد ۱۳۹۳ به اتمام می‌رسد. لذا عملاً فرصت بررسی در صحن علنی مجلس و شورای نگهبان در این مدت اندک وجود ندارد و در صورت عدم تصویب طرح مذکور عملاً کشور بدون قانون می‌ماند. از طرف دیگر، لایحه‌ای در حمایت از مالکیت ادبی و هنری در حال نهایی شدن در دولت و تقدیم به مجلس است. از این‌رو به دلیل اینکه مالکیت صنعتی و ادبی از زیرشاخه‌های مالکیت فکری هستند، شاید بررسی این طرح و لایحه به موازات هم به دلیل همپوشانی‌هایی که برخی از مواد ممکن است با هم داشته باشند، کارآمدتر باشد. بنابراین با توجه به دلایل ذکر شده پیشنهاد می‌شود:

طرح «تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری» مورد تصویب قرار گیرد تا از یک طرف کشور دچار خلأ قانونی نشود و از طرف دیگر امکان بررسی بیشتر و دقیق‌تر، همگام با لایحه مالکیت ادبی و اجماع نظر در موارد مورد بحث میسر شود.

نام دفتر:

مطالعات ارتباطات و فناوری‌های نوین

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۸۰۱۳۷۳۰

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۳/۲۰

